

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Předměty průmyslového vlastnictví a jejich ochrana

Ing. Miloslav Macho, CSc.

Vojenský technický ústav ochrany Brno

Tato prezentace je spolufinancována Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Průmyslové vlastnictví

Průmyslové vlastnictví je užším pojmem duševního vlastnictví. Právo duševního vlastnictví se dělí na autorské právo a právo průmyslového vlastnictví.

Předměty autorského práva jsou díla literární, umělecká, vědecká, počítačové programy a databáze. Dále sem patří práva výkonných umělců, zvukové a obrazové záznamy.

Do kategorie předmětů průmyslového vlastnictví patří výsledky tvůrčí činnosti (technická řešení), kterými jsou zejména vynálezy, užité vzory, průmyslové vzory, topologie polovodičových prvků a zlepšovací návrhy. Patří sem i ochranné známky, označení původu a obchodní jména.

Patent

Patent je ochranný dokument, který se uděluje na vynález. Je to veřejná listina, kterou udělují patentové úřady soukromým osobám nebo institucím. Platí na teritoriu, pro něž byl úřadem vydán.

Vynález

Vynálezem je technické řešení jedné fyzické osoby nebo více takovýchto osob, které je světově nové, je výsledkem vynálezecké činnosti, je průmyslově využitelné a splňuje předpoklady stanovené zákonem.

Objev

Objevem je stanovení dosud neznámých, objektivně existujících jevů, vlastností nebo zákonitostí materiálního světa, dokázané vědeckou metodou. Objev v oblasti vědy je událost při které je zjištěna nová vlastnost, např. materiálu nebo nově popsán fyzikální děj, tedy objev přírodního zákona. V současné době se jedná zpravidla o výsledek vědeckého bádání a odborného zkoumání světa. Objev v historickém významu je událost, kterou se lidstvo nebo určitá kultura dozví o určité významné skutečnosti světa, jeho historie, která do té doby nebyla známa.

Základní pojmy – pokračování

Užitný vzor

Užitný vzor je způsob ochrany technického řešení, zapsaného do rejstříku užitných vzorů, které je nové, přesahuje rámec pouhé odborné dovednosti a je průmyslově využitelné. Nemůže to být jen vnější úprava výrobku.

Průmyslový vzor

Průmyslovým vzorem je vzhled výrobku nebo jeho části, spočívající zejména ve znacích linií, obrysů, barev, tvaru, struktury nebo materiálů výrobku samotného nebo jeho zdobení. Průmyslové vzory, které splňují podmínky zákona se zapisují do rejstříku průmyslových vzorů.

26.3.2010

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ochranná známka

Ochrannou známkou může být za podmínek stanovených zákonem jakékoliv označení schopné grafického znázornění zejména slova, včetně osobních jmen, barvy, kresby, písmena, číslice, tvar výrobku nebo jeho obal, pokud je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby. Ochranné známky se zapisují do rejstříku ochranných známek.

Původce

Původce je fyzická osoba, která vytvořila předmět průmyslového vlastnictví vlastní tvůrčí činností.

Předpoklady pro udělení patentu

Patenty se udělují na vynálezy, které jsou světově nové, jsou výsledkem vynálezecké činnosti a jsou průmyslově využitelné.

Za vynálezy se nepovažují zejména:

Objevy, vědecké teorie a matematické metody

Estetické výtvořy

Plány, pravidla a způsoby vykonávání duševní činnosti, hraní her nebo vykonávání obchodní činnosti a **programy počítačů**

Podávání informací.

Počítačové programy

Počítačové programy mohou být předmětem autorského práva a jím chráněny, pokud splňují podmínky autorského díla tj. jsou nové, původní a vznikly osobitým tvůrčím zpracováním.

Autorem díla může být jen fyzická osoba. Je-li tato osoba zaměstnancem organizace, má jeho zaměstnavatelská organizace ze zákona právo výkonu autorských práv k počítačovým programům vytvořeným v rámci pracovního poměru a mají charakter autorského díla.

Pokud autorem není její zaměstnanec, může tato práva získat pouze na základě smlouvy s autorem nebo šřítelem díla.

Účinek patentu

Splňuje-li předmět vynálezu podmínky stanovené zákonem a přihlašovatel zaplatí správní poplatky, Úřad průmyslového vlastnictví udělí přihlašovateli patent. Přihlašovatel se stává majitelem patentu. **Patent platí 20 let od podání přihlášky** za předpokladu, že jsou placeny udržovací poplatky.

Majitel patentu má výlučné právo využívat vynález, poskytnout souhlas k využívání vynálezu jiným osobám (udělení licence) nebo na něj patent převést. Nikdo nesmí bez souhlasu majitele vyrábět, nabízet, uvádět, uvádět na trh nebo používat výrobek, který je předmětem patentu nebo k tomuto účelu výrobek dovážet či skladovat anebo s ním jiným způsobem nakládat. Dále nikdo nesmí využívat způsob, který je předmětem patentu, případně nabízet tento způsob k využití.

26.3.2010

Řízení o udělení patentu

1. Podání přihlášky
2. Předběžný průzkum → *zamítnutí přihlášky**, *zastavení řízení**
3. Zveřejnění přihlášky ← *připomínky k patentovatelnosti* (18 měs.)
4. Žádost o úplný průzkum (do 36 měs.)
5. Úplný průzkum → *zamítnutí přihlášky**, *zastavení řízení**
6. Udělení patentu
7. Zveřejnění patentu
8. Zrušovací řízení, Určovací řízení → *rozhodnutí** (*Ize podat rozklad)

26.3.2010

Základní správní poplatky za patent v ČR

Za podání přihlášky (pokud je přihlašovatelem původce)	1200,-Kč 600,-Kč
Za žádost o úplný průzkum	3000,-Kč
Za vydání patentové listiny do 10 stran strojopisu	1600,-Kč
Udržovací poplatky za patent	
a) 1. až 4. rok (za každý rok)	1000,-Kč
b) 5. až 8. rok (za každý rok)	2000,-Kč
c) za 9. rok	3000,-Kč
d) za 10. rok	4000,-Kč
c) za 11. rok a každý další rok se poplatek d) zvyšuje ročně vždy o	2000,-Kč

Zpracování přihlášky vynálezu

Kategorie vynálezu je objektivně dána jeho podstatou tj. charakterem jeho podstatných znaků a není ji možné libovolně změnit. Podle charakteristických znaků se dělí vynálezy na tyto dvě základní kategorie:

1. **Věci (produkty)**, zejména výrobky, zařízení, zapojení, směsi, látky, látky získané přeměnou atomového jádra, kmeny produkčních mikroorganismů.
2. **Postupy (způsoby)**, zejména způsoby výroby, pracovní postupy.

Jednotlivé kategorie lze kombinovat, například „Výrobek, způsob jeho výroby a zařízení k provádění tohoto způsobu“. Je však nutné vždy zachovat jednotnost řešení (jediná technická myšlenka).

Příhláška vynálezu

- . Příhláška vynálezu sestává z následujících částí (podloh):
- žádosti o udělení patentu,
 - popisu vynálezu, nejméně jednoho patentového nároku,
 - popř. výkresů,
 - anotace.

Žádost o udělení patentu

Žádost o udělení patentu se předkládá na formuláři Úřadu průmyslového vlastnictví. Žádost musí být vyplněna úplně. Formulář je dostupný v listinné nebo elektronické podobě

Příhláška vynálezu - pokračování

Popis vynálezu

Popis vynálezu musí zahrnovat následující části:

- Název vynálezu (max. 10 slov)
- Oblast techniky
- Dosavadní stav techniky
- Podstata vynálezu
- Přehled obrázků na výkrese (je-li popis doplněn výkresy)
- Příklady provedení vynálezu
- Průmyslová využitelnost vynálezu

Příhláška vynálezu - pokračování

Patentové nároky

Část přihlášky vynálezu obsahující patentové nároky se označí názvem „PATENTOVÉ NÁROKY“. Je to nejdůležitější část přihlášky vynálezu, která vymezuje rozsah ochrany. Její forma závisí na kategorii vynálezu. Při splnění podmínky jednotnosti vynálezu může být v přihlášce uvedeno více patentových nároků.

Výkresy

Požadavky na formální úpravu výkresů jsou specifikovány směrnicemi Úřadu průmyslového vlastnictví.

Anotace

Anotace musí být tak stručná, jak to dovoluje podstata vynálezu. Maximálně může obsahovat 150 slov.

Podnikový vynález

Neuplatní-li zaměstnavatel ve lhůtě 3 měsíců od vyrozumění vůči původci právo na patent, přechází toto právo zpět na původce. Zaměstnavatel i původce jsou v této lhůtě povinni zachovat vůči třetím osobám o vynálezu mlčenlivost.

Původce, který vytvořil vynález v pracovním poměru, na nějž zaměstnavatel uplatnil právo na patent, má právo vůči zaměstnavateli **na přiměřenou odměnu**. Dostane-li se již vyplacená odměna do zjevného nepoměru s přínosem dosaženým pozdějším využitím nebo jiným uplatněním vynálezu, má původce právo na dodatečné vypořádání. Uvedená práva a povinnosti zůstávají nedotčena i po skončení pracovního poměru mezi původcem a zaměstnavatelem.

Možnosti přihlásit vynález do zahraničí

V současné době jsou následující možnosti:

- a) **Národní cestou.** Přihlašovatel může přihlásit vynález v každém státu, ve kterém chce mít vynález chráněn.
- b) **Cestou Evropského patentu.** Vynález lze přihlásit ve státech, které jsou členem Evropské patentové organizace (EPO).
- c) **Cestou mezinárodní přihlášky – PCT.** Mezinárodní přihláškou podanou podle Smlouvy o patentové spolupráci (PCT) lze jedinou přihláškou podanou u Úřadu průmyslového vlastnictví požadovat ochranu cca ve 140 smluvních státech.

Příklad

Poplatky – evropský patent (literatura [2])

Příhláška podána do 8 států, doba udržování 10 let

Správní poplatky	4 300 EUR
Překlady	11 500 EUR
Zastupování	5 500 EUR
Udržovací poplatky	8 500 EUR
Celkem	30 000 EUR

Užitné vzory

Patentová ochrana není jedinou formou ochrany technických řešení. Další možností je ochrana užitným vzorem. Jedná se o rychlejší a méně nákladnou ochranu.

Předpoklady pro zápis užitného vzoru

Užitnými vzory se chrání technická řešení, která jsou nová, přesahují rámec pouhé odborné dovednosti a jsou průmyslově využitelná.

Technickými řešeními podle zákona nejsou zejména:

Objevy, vědecké teorie a matematické metody, pouhé vnější úpravy výrobků, plány, pravidla a způsoby vykonávání duševní činnosti, **programy počítačů**, pouhé uvedení informace.

Užitné vzory - pokračování

Užitným vzorem však nelze chránit:

- technická řešení, která jsou v rozporu s obecnými zájmy, zejména se zásadami lidskosti a veřejné morálky,
- odrůdy rostlin a plemen zvířat, jakož i biologické reprodukční materiály,
- * - způsoby výroby nebo pracovní činnosti.

Předměty, které lze chránit patentem a užitným vzorem jsou srovnatelné. Užitným vzorem oproti patentu však nelze chránit biologické reprodukční materiály a jakékoliv „**způsoby**“.

Práva plynoucí ze zápisu užitého vzoru

Zápisem užitého vzoru do rejstříku Úřadu průmyslového vlastnictví vzniká ochrana, jejíž účinky odpovídají účinkům patentu, neboť nikdo nesmí bez souhlasu majitele zapsaného užitého vzoru technické řešení při hospodářské činnosti vyrábět, uvádět do oběhu nebo upotřebit.

Zapsaný užiténý vzor platí 4 roky ode dne podání přihlášky. Dobu platnosti lze prodloužit na základě žádosti majitele až dvakrát, pokaždé o 3 roky. Maximální doba platnosti zapsaného užitého vzoru je **10 let**. Řízení o přihlášce a prodlužování zápisu je zpoplatněno správními poplatky.

Řízení o přihlášce užitečného vzoru

1. Podání přihlášky

2. Průzkum zápisné způsobilosti → *zamítnutí přihlášky**, *zastavení řízení**

3. Zápis užitečného vzoru do rejstříku

4. Zveřejnění užitečného vzoru ← *výmazové řízení* → *rozhodnutí**
(*lze podat rozklad)

Po zápisu užitečného vzoru do rejstříku Úřad zveřejní podklady uvedené v přihlášce užitečného vzoru.

Základní správní poplatky za ochranu v ČR

Za podání přihlášky užitého vzoru	1000,-Kč
pokud je přihlašovatelem původce	500,-Kč
Za podání žádosti o prodloužení platnosti zápisu	
poprvé o 3 roky	6000,-Kč
podruhé o 3 roky	6000,-Kč

Příhláška užitečného vzoru

Příhláška musí obsahovat:

- žádost o zápis do rejstříku užitečných vzorů,
- popis, technického řešení, případně jeho dokumentaci
- nároky na ochranu.

Příhláška užitečného vzoru smí obsahovat jen jedno technické řešení. Její vyhotovení musí odpovídat jednotné formě a požadavkům.

Žádost o zápis užitečného vzoru

Žádost o zápis užitečného vzoru se předkládá na formuláři Úřadu průmyslového vlastnictví. Žádost musí být vyplněna úplně. Formulář je dostupný v listinné nebo elektronické podobě.

Příhláška užitečného vzoru - pokračování

Popis technického řešení

Popis technického řešení musí zahrnovat následující části:

- Název technického řešení (max. 10 slov)
- Oblast techniky, které se technické řešení týká
- Dosavadní stav techniky
- Vysvětlení podstaty technického řešení a jeho výhod
- Objasnění výkresů jsou-li přiloženy
- Popis nejméně jednoho příkladu technického řešení
- Způsob průmyslové využitelnosti technického řešení

Příhláška užitného vzoru - pokračování

Nároky na ochranu

Část přihlášky užitného vzoru obsahující nároky na ochranu se označí názvem „NÁROKY NA OCHRANU“. Je to nejdůležitější část přihlášky která vymezuje rozsah ochrany. Předmět, pro který se požaduje ochrana je uveden nejméně v jednom nároku udáním znaků technického řešení. Při splnění podmínky jednotnosti technického řešení může být v přihlášce uvedeno více nezávislých nároků na ochranu.

Výkresy

Požadavky na formální úpravu výkresů jsou specifikovány směrnici Úřadu průmyslového vlastnictví.

Rozdíl mezi patentem a užitným vzorem

Právní rámec patentu a užitného vzoru je v mnohém podobný. Přihlášení patentu má velmi striktní pravidla a je spíše vhodné pro předměty jimž předcházela nákladný dlouhodobý výzkum.

Ochrana patentem je vhodná

Pro tzv. "generační vynález" – technické řešení přinášející zásadní změny v daném odvětví.

Pro světově nové technické řešení s nadějí na úspěšné absolvování přísného průzkumu.

Rozdíl mezi patentem a užitným vzorem - pokračování

Ochrana patentem je vhodná zejména:

Pokud se výroba založená na patentu jeví jako dlouhodobá a perspektivní.

Při silné konkurenci na trhu.

Rozdíl mezi patentem a užitným vzorem - pokračování

Ochrana užitným vzorem je vhodná zejména:

Pro obchodní případ s kratším časovým horizontem.

Pro jednorázový prodej průmyslového vlastnictví.

Pro rychlé zavedení výroby u níž se nepředpokládá dlouhodobá perspektiva.

Pro technické řešení, které by neprošlo kritérii pro patent.

Pro případ, kdy je potřebné rychle získat ochranu.

Průmyslové vzory

Průmyslovým vzorem se rozumí vzhled výrobku nebo jeho částí, zapsaný do rejstříku průmyslových vzorů. Jde tedy o vizuálně vnímatelnou vlastnost výrobku. Nejde o technickou, konstrukční, funkční nebo materiálovou podstatu výrobku.

Podmínky ochrany

Průmyslový vzor je způsobilý ochrany, je-li nový a má-li individuální povahu.

Novost užitého vzoru

Průmyslový vzor se považuje za nový, nebyl-li před dnem podání při hlášky zpřístupněn veřejnosti shodný průmyslový vzor.

Průmyslové vzory - pokračování

Individuální povaha průmyslového vzoru

Průmyslový vzor vykazuje individuální povahu, jestliže celkový dojem, který vyvolá u informovaného uživatele, se liší od celkového dojmu, který u takového uživatele vyvolá průmyslový vzor, který byl zpřístupněn veřejnosti před dnem podání přihlášky (práva přednosti).

Zpřístupnění veřejnosti

Průmyslový vzor byl zpřístupněn veřejnosti, byl-li zveřejněn na základě zápisu do rejstříku, nebo vystaven, užíván v obchodě nebo jinak zveřejněn. Na závadu není když byl průmyslový vzor zpřístupněn původcem nebo jeho právním nástupcem během 12 měsíců přede dnem podání přihlášky užitného vzoru.

26.3.2010

Rozsah a účinky ochrany průmyslovým vzorem

Rozsah ochrany je dán vyobrazením průmyslového vzoru, tak jak je zapsán v rejstříku průmyslových vzorů. Zápis průmyslového vzoru poskytuje jeho vlastníku výlučné právo užívat průmyslový vzor, bránit třetím osobám užívat jej bez jeho souhlasu, poskytnout souhlas s užíváním jiným osobám, nebo na ně právo na průmyslový vzor převést. Užíváním průmyslového vzoru se rozumí zejména výroba, nabízení, uvedení na trh, dovoz, vývoz nebo skladování k uvedeným účelům.

Právo z průmyslového vzoru zapsaného v ČR je účinné pouze v ČR. U Úřadu průmyslového vzoru může být podána přihláška průmyslového vzoru Společenství.

26.3.2010

Správní poplatky za ochranu průmyslového vzoru v ČR

Za podání přihlášky (pokud je přihlašovatelem původce)	1000,-Kč 500,-Kč
Za podání hromadné přihlášky (pokud je přihlašovatelem původce) za každý další průmyslový vzor (pokud je přihlašovatelem původce)	1000,-Kč 500,-Kč 600,-Kč 300,-Kč
Podání žádosti o obnovu poprvé o 5 roků	3000,-Kč
podruhé o 5 roků	6000,-Kč
potřetí o 5 roků	9000,-Kč
počtvrté o 5 roků	12000,-Kč

Řízení o přihlášce průmyslového vzoru

1. Podání přihlášky
2. Formální průzkum
3. Věcný průzkum
4. Zápis průmyslového vzoru do rejstříku, zveřejnění
5. Vydání osvědčení přihlašovatel.

Zápis průmyslového vzoru do rejstříku Úřad průmyslového vlastnictví oznámí ve Věstníku.

Příhláška průmyslového vzoru

Příhláška průmyslového vzoru musí obsahovat:

- Údaje o přihlašovatelci
- Vyobrazení každého průmyslového vzoru (fotografie / výkres)
- Název průmyslového vzoru
- Určení výrobku v němž je průmyslový aplikován
- Zatřídění podle mezinárodního třídění průmyslových vzorů
- Popis, který vysvětluje vyobrazení
- U hromadné přihlášky seznam průmyslových vzorů

Ochranné známky

Ochranné známky jsou jedním z nejrozšířenějších a nejpoužívanějších způsobů označování výrobků a služeb. Ochrannou známkou může být pouze označení schopné grafického znázornění, umožňující rozlišit výrobky nebo služby pro něž je chráněno od stejných výrobků nebo služeb na trhu, poskytovaných z jiných obchodních zdrojů. Ochranná známka nemůže existovat sama o sobě, ale vždy jen s konkrétními výrobky nebo službami, které jsou pod touto známkou poskytovány.

Účinky ochranné známky

V obchodním styku nikdo nesmí bez souhlasu vlastníka ochrannou známku používat. Své právo prokazuje vlastník zapsané ochranné známky výpisem z rejstříku, případně osvědčením o zápisu. Ochranná známka může být předmětem zástavního práva, předmětem výkonu rozhodnutí či exekuce. Může být zahrnuta do majetkové podstaty. Právo užívat ochrannou známku může být poskytnuto na základě licenční smlouvy.

Příhláška ochranné známky

Příhláška ochranné známky musí obsahovat:

- Název a sídlo firmy nebo jméno přihlašovatele.
- Znění nebo vyobrazení přihlašované ochranné známky.
- Seznam výrobků nebo služeb, pro něž má být ochranná známka zapsána, zařídění podle mezinárodního třídění výrobků a služeb.

Úřad průmyslového vlastnictví podrobí přihlášku formálnímu a věcnému průzkumu. Poté zveřejní přihlášku ve věstníku a po dobu 3 měsíců mohou oprávněné osoby proti zápisu podat námítky (námitkové řízení). Lhůta pro podání námitek je neprodloužitelná.

Doba platnosti a obnova zápisu ochranné známky

Délka platnosti zapsané ochranné známky je 10 let od data přihlášení. Lze ji neomezeně prodlužovat obnovou zápisu vždy na dalších 10 let. Není-li žádost o obnovu zápisu podána, ochranná známka zanikne.

Ochranné známky lze také registrovat v zahraničí.